

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתט

ערב שבת-קודש

פרשת בא

ז' בשבט ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ז' בשבט ה'תש"ע – י"ד בשבט ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ז' בשבט	הלכות גניבה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי יבום וחליצה פרק ג.	מל"ת רמד. מ"ע רלט.
ש"ק	ח' בשבט	פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע רח. מל"ת רעא. ערב.
א'	ט' בשבט	פרק ז-ט.	פרק ה.	מל"ת רמו. רמג.
ב'	י' בשבט	הלכות גזילה ואבידה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מל"ת רמה.
ג'	י"א בשבט	פרק ד-ו.	פרק ז.	מל"ת רמז.
ד'	י"ב בשבט	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת רסה.
ה'	י"ג בשבט	פרק י-יב.	הלי נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת רסו.
ו'	י"ד בשבט	פרק יג-טו.	פרק ב.	מ"ע קצד.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.31	5.05.0	12.22	11.52	9.14	6.46	5.46	5.24	4.37	ו', ז' בשבט
5.31	5.05.9	12.23	11.53	9.14	6.45	5.46	5.24	4.36	ש"ק, ח' בשבט
5.32	5.06.8	12.23	11.53	9.14	6.45	5.46	5.24	4.36	א', ט' בשבט
5.33	5.07.7	12.23	11.53	9.14	6.45	5.45	5.23	4.36	ב', י' בשבט
5.34	5.08.7	12.23	11.53	9.14	6.44	5.45	5.23	4.36	ג', י"א בשבט
5.35	5.09.6	12.24	11.54	9.14	6.43	5.45	5.23	4.35	ד', י"ב בשבט
5.36	5.10.5	12.24	11.54	9.13	6.43	5.44	5.22	4.35	ה', י"ג בשבט
5.37	5.11.5	12.24	11.54	9.13	6.42	5.44	5.22	4.35	ו', י"ד בשבט

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
בא	4:28	5:44	4:43	5:45	4:32	5:43	4:47	5:47
בשלח	4:35	5:50	4:49	5:51	4:39	5:49	4:53	5:53

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

השליחות בכוח מנהיג הדור היא למעלה מהטבע

הדרך שלימד בעל ההילולא היא להתעסק עם הזולת בלי להתחשב כלל במצבו הנמוך; לעזור לו בגשמיות, וממילא יביא הדבר תועלת גם ברוחניות • בעשיית טובה ליהודי לא ניתן לטעות, אך להיפך כן • מה השיב רבי פינחס בן יאיר לטענת הנהר • כאשר יהודי הולך לקיים את רצון נשיא הדור, אין ביכולת חוקי הטבע לעמוד נגדו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

ועניין זה מתאים גם למבואר בשיחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ על דבר החילוקים של הרביים בעניין הספירות - שהבעל שם טוב והמגיד עניינם כתר, אדמו"ר הזקן ענינו חכמה, אדמו"ר האמצעי ענינו בינה וכו'. וידוע בעניין הספירות שכל ספירה כלולה משאר הספירות, אלא, שזהו באופן שכל הספירות עוברים על-ידי ספירה זו דווקא. ועל דרך זה בנוגע להרביים² - שאותו עניין שבו היה ה"קאָך" [=הלהט] אצל כל רבי בדורו (בהתאם לספירה שלו), הנה על-ידו כולל הוא גם את כל שאר העניינים³.

ב. העניין שבו היה ה"קאָך" של בעל ההילולא הוא - שהכול יהיה בפועל ממש ובהתפשטות ביותר. הרבי מעולם לא נבהל ממצבו של הזולת - אם

א. בכלל⁴, הרי כל הרביים, נשיאי-ישראל, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר ועד בכלל - עניינם אחד, וכל אחד מהם עסק בכל העניינים. וכמובן גם מלשון חז"ל⁵ "ממלא מקום אבותיו", שהוא ממלא את המקום בכל הפרטים.

אבל אף-על-פי-כן, היה לכל רבי העניין המיוחד שבו "האָט ער זיך געקאָכט" [=עסק בלהט], ועל-ידו פעל והשלים גם את שאר העניינים⁶.

וכמבואר באגרת הקודש⁷ בפירוש מאמר רו"ל⁸: "אבוך במאי זהיר טפיי" - שאף שקיים כל המצוות, מכל מקום, היה לו עניין מיוחד שהיה ה"שער" של נשמתו, שעל-ידו התעלו כל עניני התורה והמצוות שלו⁹.

1 מכאן עד סו"ס ו - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידית), ונדפס בלקר"ש ח"א ע' 132 ואילך. במהדורה זו ניתוספו כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה, וגם כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

2 כתובות קג, ב. רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ז. וראה הל' כלי המקדש פ"ד ה"כ.

3 ראה גם שיחת י"ט כסלו ס"ח ואילך (לעיל ח"י ע' 228).

4 סימן ז.

5 שבת קיח, סע"ב.

6 ראה סה"מ תש"ח ע' 240. סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 22.

7 לקו"ד ח"א לו, סע"א. סה"ש תרצ"ו ע' 141. תרצ"ז ע' 215. תרצ"ט ע' 322. תש"ב ע' 19. תש"ה ע' 60.

8 ראה גם תורת מנחם - התוועדות ח"ב ע' 106. וש"נ.

9 כלומר: כל עשר הספירות, עשר הדרגות הכלולים בקומה שלימה - מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציץ" ו"שואב מימך" - של בני שבאותו הדור, ועל-ידם - כל העולם כולו בזמן ההוא, שנברא בשבילם, "בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית" (מהנחה בלתי מוגה).

ששייכים לסוג ההפכי ד"מעלין ולא מורידין".
והרבי ענה:

בשולחן-ערוך ישנם ארבעה חלקים: אורח חיים, יורה דעה, אבן העזר, וחושן משפט - שהוא החלק האחרון. והדינים אודות העניינים דמעלין וכו' - הם בחושן משפט, ובחושן משפט גופא - בסימנים האחרונים.

וסדר הלימוד הוא¹⁷ - על-פי הנ"ל - כל הסימנים דאורח חיים, יורה דעה, אבן-העזר, ורובו ככולו של חושן משפט עד לאותם סימנים אחרים שבסופו, ורק אז לומדים אם "מעלין" או חסוּשלוּם להיפך.

ה. ופנימיות העניין בזה:

כאשר עושים טובה ליהודי - הרי זה ללא ספק עשיית מצווה. אבל כאשר עושים ליהודי דבר שהוא היפך הטוב, וטוענים שזהו על-פי תורה - הרי, לכל לראש יתכן שטועים בדין. ונוסף לזה, יתכן שהכאת הזולת ("מען שמייסט יענעם") לא מפני ציווי השולחן-ערוך, אלא מפני שיש לו תענוג בזה ("מ'האָט אַ געשמאַק אין שמייסן")¹⁸.

בכלל מצינו ששופט צריך להיות איש החסד דווקא¹⁹, שיוכל למצוא זכות על הזולת. ואפילו בשעה שפוסק עונש מלקות, ולפעמים עונש חמור יותר - גם אז אינו יכול בעצמו להוציא הפסק-דין לפועל, עם היותו פסק-דין על-פי שולחן ערוך, כיון שאינו יכול לסבול את צערו של הזולת, ולכן, ביצוע הפסק-דין בפועל נעשה על-ידי שליח בית דין, - אלא אם כן צדיק גמור כשמואל הנביא, שאינו מציאות לעצמו כלל, וכל מציאותו היא לקיים רצון העליון, שלכן היה יכול בעצמו להרוג את אגג²⁰.

ו. חסידים רוצים לילך בדרכיו של הרבי; צריכים

אינו ירא שמים בתכלית, או במדה ממוצעת, או אפילו שנמצא במעמד ומצב שה"רוח שטות" של נפש הבהמית מכסה על האמת, עד כדי כך, שאינו יודע שצריך לחזור בתשובה.

מבלי הבט על מצבו של הזולת ("אין וועלכן מצב יענער איז נאָר געווען") - התעסק הרבי עמו; לעתים קרובות הטיב עמו בגשמיות, ובמילא היתה זו גם טובה ברוחניות, שכן, כאשר הלה יודע שעשו לו טובה בגשמיות, הרי זה בבחינת "אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו"¹⁰, ובמילא הרי זה פעל עליו גם ברוחניות.

כלומר: לבד זאת שאדמו"ר הזקן כותב בספר התניא¹¹: "והן לא, לא הפסיד שכר מצוות אהבת רעים"¹² - נעשית גם הפעולה על הזולת, שחוזר בתשובה, להיות במעמד ומצב הראוי.

ג. תנועה זו שהיתה אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר - נלמדת מהמנהיג ורועה ישראל הראשון, משה רבינו:

כתיב¹³: "אלה הדברים אשר דבר משה" - דברי תוכחה. ומתי היה הדבר - "אחרי הכותו את סיחון וגו'". כלומר, לאחר שעושים טובה ליהודי בגשמיות - אזי אומרים לו דברי מוסר, ואז מתקבלים דברי המוסר ופועלים פעולתם¹⁴.

וזהו ההוראה לאתפשטותא דמשה בכל דרא - משה שבכל דור: לכל לראש - להשפיע חסד, ברכה והצלחה, ורק אז - לומר דברי מוסר. וסדר זה הוא - אפילו כאשר המוסר הוא על עניין ה"עגל" ("ודי זהב"¹⁵), היפך האמונה.

ד. שאלו פעם¹⁶ אצל הרבי בעל ההילולא מהו טעם הנהגתו לקרב את כל בני-ישראל, אפילו אלה

17 שהרי גם סדר הלימוד הוא מימין לשמאל (מהנחה בלתי מוגה).

18 ראה סהמ"צ להצ"צ מצות לא תבערו אש פ"ב (דרמ"צ פט, ב).

19 רמב"ם הל' סנהדרין פ"ב ה"ג: "אין מעמידין בכל הסנהדרין כו'".

20 כמ"ש (שמואל-א טו, לג) "וישסף שמואל את אגג גר'". - ולהעיר מהמבואר בזה בדרוז"ל (ראה תנחומא תצא ט.

יל"ש תהלים רמז תתכז. ועוד) שהרגו במיתה משונה (מהנחה בלתי מוגה).

10 ב"מ ג, א.

11 פרק לב.

12 ובפרט שגדלה ביותר מעלת מצווה זו, וכהפתגם הידוע ("היום יום" ו תשרי. ובכ"מ) ש"ואהבת לרעך כמוך" הוא כלי ל"ואהבת את ה' אלקיך" (מהנחה בלתי מוגה).

13 דברים א, א"ד.

14 ראה ספרי ופרש"י עה"פ.

15 שם, א ובפרש"י.

16 ראה גם שיחת יו"ד שכת דאשתקד סכ"ז (תורת מנחם - התוועדות ח"ו ע' 328). וש"נ.

אשר, התחלת הפעולה בזה היא - לא על-ידי זה שלוקחים מהם, אלא אדרבה - על-ידי זה שנותנים להם כו'.

והנה, דרכי הפעולה בזה הם בכל מדינה ומדינה לפי ענינה, אבל, הצד השווה הוא שבכל מקום ומקום ישנם הדרכים המתאימים כיצד לפעול זאת; צריכים רק לחפש אותם, ואז מוצאים מהו האופן היותר נכון המתאים למקום וזמן זה.

* * *

לכל לראש – להשפיע חסד, ברכה והצלחה, ורק אז לומר דברי מוסר. וסדר זה הוא אפילו כאשר המוסר הוא על עניין ה'עגל', היפך האמונה

ח. [.] על-פי זה יש לבאר גם סיפור הגמרא²⁷ "רבי פנחס בן יאיר הוא קאזיל לפדיון שבויין, פגע ביה בגינאי נהרא, אמר ליה, גינאי, חלוק לי מימך ואעבור בך, אמר ליה, אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני (כל הנחלים הולכים אל הים בגזירת המלך) . . אמר ליה, אם אי אתה חולק גזורני עליך שלא יעברו בך מים לעולם. חלק ליה".

ולכאורה, המענה של רבי פנחס בן יאיר "אם אי אתה חולק גזורני עליך שלא יעברו בך מים לעולם" הוא שלא ממין הטענה - שהרי הטענה של גינאי נהרא היא שכשם שרבי פנחס בן יאיר צריך לקיים המצווה שנצטווה בה (פדיון שבויים), צריך גם הוא (גינאי נהרא) למלא התפקיד שבשבילו נברא (שיהיו מימיו שוטפים), ואם כן, מהו המענה "אם אי אתה חולק גזורני עליך שלא יעברו בך מים לעולם"?

אך הבנת העניין הוא - שבמענה זה הסביר רבי פנחס בן יאיר לגינאי נהרא שהוא (הנהר) אינו יכול להשוות את עצמו אליו (לרבי פנחס בן יאיר), כיון שיהודי הוא בעצם למעלה מן הטבע, וכמילא, גם

27 (חולין ז, א (ובפרש"י).

לידע, אפוא, שאף שצריכים אמנם להיזהר ממי שנמצא בדרגא נמוכה שלא ימשכנו למטה ("יענער זאָל אים ניט אַראָפּשלעפּן") ח"ו, אבל, אין לרחק אותו, אלא להגביהו ולהעלותו, ולעשות לו טובה אפילו בגשמיות, ועל-ידי זה תבוא אחר כך גם טובה ברוחניות.

ואז - על-פי מאמר רז"ל²¹ על פסוק²² "מאיר עיני שניהם הוי" - עוזרים מלמעלה גם לו, שילך בדרך הישר, ומשפיעים לו ביד רחבה בכל המצטרך לו ולבני ביתו. משפיעים לו מהחסד שלמעלה שהוא בלי גבול, ונותנים לו גם את ה"כלי" - כמו שכתוב²³

"והוא יכלכלך", כפירוש החסידות²⁴ שנותנים לו גם את ה"כלי" שבו תומשך ההשפעה.

* * *

ז. האמור לעיל שאצל כ"ק מו"ח אדמו"ר היה עיקר הדגש על עניינים של פועל ממש - היה גם בנוגע להשתדלות לקיים את הציווי של אדמו"ר הזקן שאמר²⁵ שתורת החסידות אינה עבור איזה כיתה שהיא, אלא עבור כל ישראל.

וזהו בעצם ענינה של "אגודת חב"ד"²⁶ - שהתייסדה לצורך ההתעסקות בצירוף והכנסת עוד רבים מבניישראל בעניינים הקשורים עם חב"ד,

21 תמורה טז, א.

22 משלי כט, יג.

23 תהלים נה, כג.

24 סה"מ קונטרסים ח"ב שלה, סע"ב. סה"מ תרפ"ח ע' כח. תרצ"ט ע' 21.

25 ראה סה"ש תרפ"ט ע' 72. תש"ד ע' 93. ע' 163. אגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ ח"י ע' דש. לקו"ש ח"ט ע' 344. ועוד.

26 לשלימות העניין - ראה שיחת ש"פ בשלה סי"ג ואילך (לקמן ע' 60 ואילך).

אילו היה יהודי מוכרח להיות בגלות מצד טבעו; אבל האמת היא, שיהודי מצד טבעו - "טבע" שאודותיו נאמר בתניא³⁰ ש"טבע זה הוא שם המושאל לכל דבר שאינו בבחינת טעם ודעת", אבל באמת הרי זה "למעלה מהדעת ושכל" - נמצא למעלה מעשרה טפחים, למעלה מעולם הזה, למעלה מעולמות ב"ע ולמעלה מעולם האצילות; מקומו הוא - בעצמות! ומשם ירד בסדר השתלשלות למטה - כדי למלא את רצונו של הקב"ה,

וכיון שרצונו של הקב"ה שיהיה מקום לעניין של עבודה - לשם כך נעשה "צמצום" ו"משחק" שישנה גלות וישנם מיצרים וגבולים, ולמרות זאת אין האדם מתפעל מזה, והולך לבטח דרכו באמת ובתמים למלא רצונו של הקב"ה, ואז - בטלים כל ההעלמות וההסתרים, וכמו שמצינו³¹ באברהם אבינו שבלכתו לעקידה לקיים רצונו של הקב"ה עמד בפניו נהר, וכשלא התפעל והתחיל לילך בתוך הנהר, אזי נתבטל הנהר, ועל דרך זה בשאר עניינים כיוצא בזה.

ועוד עניין בהעדר ההתנגדות של חוקי הטבע - שגם עניני הטבע מצד עצמם רוצים להתברר על-ידי עבודת האדם, וכתורת הבעל שם טוב³² על הפסוק³³ "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף", שניצוצי הקדושה שבמאכל ומשקה "יש להם חשק להדבק בקדושה" על-ידי זה שהאדם יברר אותם כו'; אלא כדי שהאדם יקבל שכר על עבודתו, צריך הדבר לבוא על-ידי יגיעה, ולא באופן שהמאכל נופל מאליו לתוך פיו.

- וזהו גם הביאור בסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁴ אודות אביו אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שפעם בעת האכילה, בנטלו דבר מאכל במזלג, נשמת המאכל בחזרה לתוך הצלחת, ואמר אדמו"ר נ"ע: "ער וייל נאך ניט" (הוא אינו רוצה עדיין - להתברר). והפירוש בזה - שעניין האכילה הוא עשיית טובה

המצוות שניתנו לו לפעול בטבע הם למעלה מן הטבע, וכיון שכן, הרי טבע העולם אינו יכול לנגד לפעולתו של יהודי בקיום המצוות.

וזהו שהשיב רבי פנחס בן יאיר לגינאי נהרא על טענתו "אני הולך לעשות רצון קוני", "גוזרני עליך כו'" - שתוכן המענה הוא, שהתפקיד של נהרא גינאי שיהיו מימיו שוטפים הוא למטה מהתפקיד של היהודי לעשות מצווה, והראיה, שבכוחו של יהודי לגזור על הנהר שלא יעברו בו מים לעולם! ועל דרך זה דרשו חז"ל בירושלמי²⁸ על הפסוק²⁹ "לא-ל גומר עלי", שעל-ידי פסק דין של בית דין נעשה שינוי בטבע העולם - כיון שבית דין הוא למעלה מהטבע.

וכן הוא אצל כל יהודי - אם הולך הוא בכוח התורה, שמתנהג על-פי שולחן-ערוך כו', ובאופן שהתורה חודרת לא רק בשכלו, אלא גם ברגש שלו, ובכל תרי"ג כוחות נפשו וגופו, אזי נעשה הוא מושל ושולט על מציאות הטבע, ויכול לומר לגינאי נהרא (וכיוצא בזה בשאר עניני העולם) גוזרני עליך כו' אם אינך מסייע לי בקיום מצווה!

ט. וזהו גם המענה על כך שלפעמים נדמה שצדיקים ומנהיגי הדור תובעים דברים כאלה שאין להם מקום בטבע:

לכל לראש - אלה ששמעו בקולם והלכו ועשו מה שנצטוו, ראו, שלא זו בלבד שלא היתה מניעה מצד הטבע, אלא אדרבה, שהטבע עצמו סייע בזה.

ובכלל - הרי זו קושיא שלא ממין הטענה, כי, כשמדובר אודות יהודי בעל בחירה שהוא שלוחו של הקב"ה למלא את רצונו של הקב"ה במציאות הטבע, אין ביכולת חוקי הטבע לעמוד נגדו - אם כוונתו אינה אלא למלא רצון הבורא.

וכן הוא גם כשנמצאים בזמן הגלות, וישנם לכאורה מיצרים וגבולים, ואם כן, אי אפשר לתבוע שתהיה ההנהגה כמו בזמן הבית, הנהגה לפני משורת הדין וכו' - כי:

במה דברים אמורים שיש מקום לטענה זו -

(30) פי"ט.

(31) תנחומא וירא כב.

(32) כתר שם טוב סקצ"ד (כה, ג). - הובא לעיל במאמר פ"ג (לעיל ע' 7).

(33) תהלים קז, ה.

(34) ראה "רשימות" חוברת קפ ריש ע' 9. וראה גם תורת

מנחם - התוועדות ח"ב ע' 71.

(28) תכות פ"א ה"ב. וש"נ.

(29) תהלים נז, ג.

שלא תהיה לו שייכות לעניין המנגד, ויאריך ימים ושנים, ויעזור לו השם יתברך בשאר עניינים; ואם אין לו זכות - אבוי לו ולבני ביתו; אבל, אין זה שייך אלינו, שכן, אצלנו צריכים להיות כל העניינים **בחסד** ו**ברחמים** (כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁶), ובמילא, מוטב שתהיה לו זכות, ומכאן ולהבא ישב בד' אמותיו ויתחרט וישוב בתשובה גמורה על מה שקלקל עד עתה כו'.

ועל אחת כמה וכמה שכאשר מדובר אודות העלם והסתר שלא נתלבש ביהודי, שאז אין ההעלם וההסתר בתוקף כל כך - הרי בודאי שאם רק הולכים בתוקף ובחזוק למלא את רצון המשלח, מנהיג הדור, בודאי תהיה הפעולה בהצלחה.

ואז - כדברי הרבי - כיון ש"אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה"³⁷, תימשך ברכה והצלחה גם בעניינים הפרטיים שעובר העבודה זקוק להם, בבני חיי ומזוני רויחי.

[כ"ק אדמו"ר ציוה לנגן ניגון אדמו"ר הזקן - ד' הככות (בבא הד' - יו"ד פעמים). ניגון הבעל שם טוב (ג' תנועות)].

(מהתוועדות יו"ד שבט ה'תשי"ד.

תורת מנחם כרך יא, עמ' 35-45, בלתי מוגה)

36) ראה שיחת שמח"ת תרצ"ג (נעתק באגרות יקודש כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' שנג. וראה "רשימות" חוברת קפ ע' 9 (נעתק ב"היום יום" כ חשוון)).

37) ב"ק לח, רע"ב. וש"נ.

לדבר המאכל, ואם כן, איך יתכן שדבר המאכל נשמט מהמזלג, וגורם מניעה נוספת שעדיין לא יבררו אותו.

י. וכן הוא בפרטיות בנוגע לכל אחד ואחת גם בדורנו זה:

כאשר יהודי פועל בעצמו למלא תפקידו ללא פניות, היינו, שמסלק הצדה את הפניות האישיות שלא יתערבו, ורוצה רק לקיים את רצונו של הצדיק ומנהיג הדור - שמגלה את רצונו של הקב"ה - אזי בטלים כל ההעלמות וההסתרים.

ובמילא, למרות ההעלם וההסתר שמצד מציאות הקליפה וסטרא-אחרא, ועד לגודל ההעלם וההסתר מצד התלבשות הקליפה וסטרא-אחרא ביהודי שרוצה לקלקל עניינים הקשורים עם מנהיג הדור שמסר נפשו עבורם - הרי, דבר ברור הוא שההעלמות וההסתרים **מתבטלים**;

- אלא שצריכים להיות חדרים בידיעה שעוסקים במילוי שליחותו של מנהיג הדור, ובמילא הולכים מתוך תוקף, בידעם שאסור להם לוותר, כיון שאין זה דבר שלהם, אלא של המשלח, ש"לתיקוני שדרתיך ולא לעוותי"³⁵, היינו, שביכולתם רק לתקן ולא לקלקל.

ובנוגע למעלים והמסתיר - הרי זה באחד מב' האופנים: אם יש לו עדיין איזו זכות - יזרקו אותו

35) קידושין מב, ב. וש"נ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

דיבור האמונה יחדור ללב

הפתרון למצב ש"לא שמעו אל משה מקוצר רוח"

..חיותו של יהודי ("חייהם") היא דבקותו באלקות, כמו שכתוב "ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם חיים כולכם היום".

וזהו "וימררו את חייהם" - ששעבוד הגלות ועבודת הפרך ונכרסמיות: "בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה גו", שהם עניינים פרטיים שבהם התבטא העניין הכללי של "עבודת פרך" היו עד כדי כך ש"וימררו את חייהם", דהיינו שאיברו את דביקותם באלקות, שהיא חיותו של יהודי. וכמו שכתוב "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", דהיינו שאפילו כאשר משה רבינו דיבר אליהם דברי תנחומין, שהקב"ה עתיד להוציאם מהגלות - גם דברי תנחומין אלו לא שמעו. והכתוב מלמד עליהם זכות - שהסיבה לכך היא: "מקוצר רוח ומעבודה קשה".

וכן הוא גם בימינו אלה - שמצד העלם הגלות "לא שמעו אל משה", שלא מקשיבים למה שכתוב בתורת משה, אפילו לדברי התנחומין שבתורה:

בתורה נאמר "אם יהיה נדחך גו' משם יקבצך גו' ומשם יקחך"; בתורה נאמר שהקב"ה "זן את העולם כולו בטובו כחן בחסד וברחמים". ואילו הוא - אומר הוא אמנם את הדברים בפיו, אבל באופן ד"לא שמעו", שאין זה נקלט אצלו ("דאָס נעמט זיך בַּ אים ניט צו").

הוא אומר אמנם בכל יום ויום "אני מאמין בביאת המשיח", אבל אין זה אלא בכחינת "ויפתוהו בפייהם ובלשונם יכזבו לו", אבל "ולכם לא נכון עמו".

והנה, כאשר חושבים ומתבוננים עד כמה מנותקים מאלקות, בכחינת "וימררו את חייהם" (שהוא עניין הדביקות באלקות), עד שלא שומעים אפילו דברי תנחומין - עלול יהודי ליפול ברוחו, ולתהות כיצד יוכל להגיע ממצב זה למצב של גאולה?

ועל כך אומרים לו, שאין לו ליפול ברוחו, כי כבר היה לעולמים: גם במצרים היתה גלות קשה ביותר; המצרים משלו בכיפה על כל העולם כולו, ובתוכם גם על בני-ישראל, ועבודת-פרך היתה קשה עד כדי כך ש"לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", אפילו לדברי התנחומין שלו (שהוא עניין "וימררו את חייהם", כנ"ל). ואף-על-פי-כן - הוציאם הקב"ה ממצרים. וכן הוא עתה, שמבלי הבט על שפל המצב, אין לו ליפול ברוחו, אלא עליו להתחזק באמונת הגאולה השלימה, שתבוא עלידי משיח.

עליו להתחיל לומר בפיו על כל פנים "אני מאמין", עד שסוף כל סוף יפעל עניין זה גם בלבו, שהאמונה בביאת המשיח תהיה מונחת ("וועט זיך אַפלייגן") אצלו באמת.

ואמונה זו אכן תביא את הגאולה האמיתית והשלימה עלידי משיח צדקנו, במהרה בימינו.

(משיחת ליל חג הפסח תשי"ז. תורת מנחם כרך יט עמ' 262-263 - בלתי מוגה)

"ההזדמנות דיום ההילולא דיו"ד שבט"

לקראת יו"ד שבט תשט"ו קורא הרבי להקים סניף נשי ובנות חב"ד בירושלים • שבתות 'פגישה' לסטודנטים, יציאת השלוחים לארץ הקודש, פעולות הטנקים ומסירת 'מפתחות' לרגל י' שבט - הם רק חלק מהאירועים בסמיכות לי' שבט תשל"ו • על מה קבל הרבי שהראש מונח בערדליים... • לקראת היום הגדול והקדוש יו"ד בשבט

לנצל את היום!

"ב"ה שזכינו להגיע ליום הגדול והקדוש י' שבט לחצרות הקודש. לפי התכניות היינו צריכים להגיע בשעה 21:10, אמנם אור ליום ב' האווירון חג מעל ניו-יורק כמה שעות ולא נתנו לרדת, אחר-כך טסנו לוואשינגטון לקבל דלק ושוב חזרנו לנ"י וטסנו כמה שעות עד כ"ג בבוקר שב"ה נחת האווירון בשעה טובה ומוצלחת.

"בעצם זכינו עליידי כך להתפלל ערבית בפורטו ריקו וללמוד פרק א' של המאמר באתי לגני ולהמשיך ללמוד פ"ב בוואשינגטון ולסיימו בניו-יורק... בבואנו מסרתי אלבום תמונות לכ"ק אדמו"ר שליט"א מקצת פעולות תלמידנו בקשר למבצעים וגם קטעי עיתונות על המבצעים... היו בידי מכתבים שהכנתי טרם בואנו ובראותנו העומס ונאמר לנו שיותר טוב למסור ביום ד', הנני כותב מחדש כי מספר פרטים השתנו ב"ה לטובה. ויהא רעווא שנזכה לבשר טוב".

מדוע נבהלים מקושיות?

באותם ימים שהה בניו-יורק גם הרה"ח ר' טוביה שי' בלוי, בשליחות מוסד 'בית חנה'

ביום כ"ט טבת תשט"ו כותב הרבי לרה"ח הרב עזריאל זעליג סלונים לנצל את יום ההילולא י' שבט ליסוד ארגון נשי ובנות חב"ד בירושלים ת"ו ('עבד מלך' עמ' 249-248):

לפלא שעד עתה לא נתעוררו בירושלים עיה"ק ת"ו לארגן באופן המתאים נשי ובנות חב"ד. וכיון ש"לכל-עת", הנה כדאי לעורר ולנצל את ההזדמנות דיום ההילולא דיו"ד שבט הבא עלינו לטובה (או היום שלפניו ואחריו כו' כפי המתאים לתנאי המקום), שביום ההילולא בעל ההילולא מתעלה לעולם עליון יותר, וכל המקושרים וההולכים בעקבותיו בדרך מומילא מתעלים גם כן. ויהי-רצון שיבוא זה גם בגילוי ובהרגש הלב, ועל-כ"פנים בהבנת המוח. וחפץ ה' בידם יצליח, להביא הדבר מהכח אל הפועל בהקדם ובהרחבה... המחכה לבשורות טובות ובברכת הצלחה בכלל, ובהנ"ל בפרט.

הרה"ח ר' חיים הלוי שי' בנימיני, ראש ישיבת "מחנה ישראל" פטרופוליס ברזיל, כותב אל הרבי לקראת כניסתו ל'יחידות' בחודש שבט תשל"ו ('ישיבה של מעלה' עמ' 325):

בירושלים ת"ו, ובמכתב מכ"ג שבט לבנו, הרה"ת יעקב מאיר שי', הוא מספר על כמה מהני מילי מעלייתא מהתוועדות אותם הימים:

"..בשיחה על לקוטי לוי יצחק שהוא הביאור על פירוש רש"י התחיל [הרבי]: כיון שאני קאך זיך אין רש"י האט מיר דער אויבערשטער מזמן גיווען א לקוטי לוי יצחק וואס דער טאטע שטעלט זיך אויף רש"י [=כיון שאני עוסק בלהט ברש"י - זימן לי השם יתברך לקוטי לוי יצחק שאביי מורי יורבי מתעכב לבאר את הרש"י]..."

"בשיחה בעניין 'שבת מינה מתברכין כולהו יומין' דיבר בארוכה על אלה שנבהלו מקושיות ששואלים אותם, כגון הקושיא איך אפשר לומר שמיניה מתברכין כולהו יומין עולה גם על השבת שלאחריו, והרי מדובר רק על ששה ימים. ואנשים נבהלים מהקושיות: 'וואס הייסט, מהאט מיר גיכאפט אין א טעות' [=מה זאת אומרת, תפסו אותי בטעות...], וכיון שאין להם מה לענות הם שולחים אלי פתקים ברעש גדול. הכול - רק בגלל שלא מסתכלים בפנים, כי אין לי זמן להרחיב הדברים בהתוועדות וצריכים פשוט לעיין בפנים. ואמר ש"הוקאפ" (השידור) והטלפון יש לו חסרון שאינו שם לב למה שאומרים, אבל לפחות מעביר את הדברים בדיוק, ואילו אלה לא רק שאינם שמים לב אלא גם מוסרים דברים שלא בדיוק, והכול בגלל שהראש מונח ב"קאלאשין" [=ערדליים] כפתגם הידוע. אחר-כך הסביר העניין על-פי הזוהר (כמבואר התמצית בפנים [=בחוברת "בית מחנה ישראל" שהכילה תמצית ההתוועדות]).

"אחרי הברכה אחרונה אמר (בעניינים עצומות): בשבת-קודש צריכים הרי באווארענען כל דבר, ובקשר למה שדובר על ההוקאפ והראש בקאלאשין אין כאן כל קפידה וכל חשש לקפידה ולא חשש דחשש, כי אם רק ברכות, ישועות ונחמות וכו', רק שצריכים שהראש יהיה מונח בעניינים הראויים וכו', וסיים בכרכות רבות, וכל זה בעניינים סגורות.

"הקור כאן עד היום היה עצום (עד ל-16 מעלות צלסיוס מתחת לאפס), והוא הקפיא את השלג ברחוב ועשה אותו לקרח, עד שקשה מאד ללכת ברחוב מחשש החלקה. כך היה כמה ימים,

והיום התחיל להפשיר.

"עשרה בחורים עשו מבצע ביום שישי, ושברו, פירקו וניקו את הקרח מ-770 עד ביתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, כך שכ"ק אדמו"ר שליט"א צעד 'ביבשה בתוך הים'.."

ועוד באותו מכתב:

"בקטע ט' של עמ' ו' [=בחוברת של "בית מחנה ישראל":] כ"ק אדמו"ר שליט"א התייחס למה שהיו מאנ"ש שטענו כלפי זה שמפרסם בעיתון מהשיחות (יש כאן מדור ב'אלגמיינער זשורנאל' מדי שבוע, שבו נותן אברך תמצית מעובדת מהשיחות על פרשת השבוע), שאילו זה נגד רצונו. ואמר, הסיבה למי שטוען כך היא בגלל שזה מפריע לישות של מי שטוען, ואדרבה - זה גורם לי נחת רוח גדולה ביותר "ואשרי חלקו" של הכותב!".

היוצאים והבאים בחצרות קודשנו

דיווח "מהנעשה בחצרות קודש" כתב באותם ימים הרב צבי הירש זרחי, מנהל בית מחנה ישראל, אחרי תמצות נקודות מתוכן כמה התוועדות ("דש"פ שמות, מבה"ח שבט, ערב כ"ד טבת; ש"פ בא; וש"פ בשלח שבת שירה") בחוברת שהוצאה לאור ביום ג' שהוכפל בו כי טוב ח"י שבט תשל"ו:

"בשבתות פרשיות ויחי-שמות, התקיימה 'הפגישה עם חב"ד' השנתית הנערכת על-ידי צעירי אגודת חב"ד מידי שנה, וב"ה היה בהצלחה בלתי משוערת.

"בשבת פרשת ויחי היתה הפגישה לסטודנטיות, ובאו למעלה ממאה סטודנטיות, חלק גדול מהן נסעו ללמוד ב'בית חנה' אשר במינסוטה.

"בשבת פרשת שמות היתה הפגישה לסטודנטים והשתתפו קרוב ל-200 סטודנטים, והרבה מהם נסעו אחרי שבת ללמוד ב'הדר התורה' ו'תפארת בחורים' במוריסטון. המרצים ב'פגישה' היו הרב זלמן פוזנער, הרב ניסן מנגעל, לייבל וואלף (אוסטרליה), הרב מ. פרידמן, נשי חב"ד ועוד.

"במוצאי שבת קודש פרשת שמות כ"ד טבת

"בהתוועדות יו"ד שבט מסרו על-ידי כמה מאנ"ש 'מפתחות' עבור אד"ש:

"הרב חיים פרוס מבוסטון - מפתח ל'טנק'; הרב א. גליק לונדון - מפתח ל'טנק', הרב ש.ב. לעווטיין מסיאטעל - מפתח ל'בית חב"ד' חדש (בית חב"ד שהיה עד אז נמסר לישיבה גדולה), הרב ש.ב. קלמנסון סינסינעטי - מפתח ל'בית חב"ד', הרב ש"ב מאצקין מאנטריאל - מפתח ל'טנק', קבוצת אברכים מני.י. - מפתח ל'טנק' אשר הצטרף לשלוחים העולים לארץ הקודש.

"בי"א שבט עמדו כל השלוחים-העולים בגן עדן התחתון, הרב מנטליק היה ביחידות כחצי שעה ואחרי כן עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א על-יד דלת חדרו הקדוש ונתן לכל שליח ליקוטי שיחות חלק י"א, וכך 150 לירות ישראליות ו-10 דולר להוצאות כאן ושם ולצדקה ולבנין הארץ. לנשים והילדים נתן אד"ש סידור ותניא כיס, אחר כך יצא אד"ש ללוות את השלוחים.

"לשדה התעופה הגיעו מאות מאנ"ש, והתמימים פתחו מיד בשירה וריקודים, אשר הועבר ב'שירור חי' בתחנות הטלוויזיה... כן הראו בטלוויזיה ראיונות עם כמה מהנוסעים וכו', אשר שודרו כמה פעמים בתחנות שונות. דיברו אז: הרב מרדכי מנטליק, הרב שמואל גרייזמן (בשם השלוחים לצפת) התמים שלום דוכמן (בשם השלוחים לירושלים), הרב משה פנחס כ"ץ (בשם אנ"ש) הקונסול צבי לוי (בשם הקונסוליה) ועוד.

"ידידנו הרב יוסף יצחק פינסון נסע לצרפת לעיר ניס, לפתוח סניף של מל"ח.

"ידידנו הרב אליהו דוד בורנשטיין נוסע לאיטליה לעיר בולוניה לפתוח שם בית חב"ד.

"ידידנו הרב אליעזר ריבקין נוסע לטאמפא פלורידא לפתוח שם בית חב"ד.

"ידידנו הרב יוסף יצחק העכט (בר"י) נוסע למדיסן וויסקאנסין לפתוח שם בית חב"ד".

התקיימה ברוב עם ופאר, ה'מלווה מלכה' השנתית של צאגו"ח באולם הספרייה 'לוי יצחק' שעל-ידי צאגו"ח. הרב דוד ראסקין מסר דו"ח מפעולות צאגו"ח ובפרט מפעולות ה'טנקים', ואמר שעל-ידי ה'טנקים' הגיעו במגע עם למעלה ממיליון יהודים ועוררו אותם בנוגע למבצעים. הוא קרא לכל אחד ואחד להשתתף בגופו ובממונו בפעולות ה'טנקים'.

"כמה ימים לפני יו"ד שבט נודע שהר"י הרב מרדכי שי' מנטליק נוסע בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א לעזור בהסתדרות השלוחים שנוסעים לארץ-ישראל, ויהיה בארץ-ישראל כעשרה ימים. במשך זמן זה יבקר את מוסדות התורה של חב"ד בארץ-ישראל, ואחר כך יבקר גם במוסדות באירופה. ידיעה זו נתנה עידוד רב בכלל ולשלוחים בפרט. התמים יהודא לייב איידלקוף הצטרף לקבוצת השלוחים לעיר העתיקה בירושלים עיה"ק.

"מטעם צאגו"ח נערך מסיבת 'צאתכם לשלום' לעולים-השלוחים בהשתתפות הנהלת הישיבה ואורחים רבים. כל אחד מהשלוחים חזר שיחה, וחלק מאמר 'באתי לגני תש"י'.

לקראת יו"ד שבט נסעו כעשרה טנקים במשך שבועיים, ולאור השיחה דשבת פרשת בא בנוגע ל'מבצע מזוזה' היתה הדגשה מיוחדת למבצע הנ"ל, בנוסף על הפעולות הרגילות של ה'טנקים'. "מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א על הדו"ח מהמבצעים (שעל-ידי הטנקים). וזה לשונו הק': "נתקבל [ותשואות] חן ודבר בעתו כו' בסמיכות ליום ההילולא יו"ד שבט, אזכיר [על] הציון".

"בהתוועדות דשבת פרשת בא, נתן אד"ש משקה להרב מנטליק לחלק בשעת ההתוועדות לשלוחים-העולים, ולומר לחיים, ובסוף ההתוועדות נתן המזונות להר"מ לחלק לנשים ולילדים העולים. "ליו"ד שבט באו אורחים, מארץ-ישראל, אירופה, אוסטרליה וערי השדה.

פרשת בא

והיה הדם לכם לאות (יב,ג)

לא היו בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו... ונתן להם הקב"ה שתי מצוות: דם פסח ודם מילה (פרקי דרבי אליעזר פכ"ט)

שתי מצוות אלה, ברית-מילה וקרבן פסח, רומזות לשני אופנים בעבודת הבורא - התחלתיות והמשכיות.

ברית-מילה מסמלת קשר בין הקב"ה ליהודי כבר בתחילת החיים. לעומתה, קרבן פסח שהוא חיוב על ראש המשפחה, מצביע על קשר מאוחר יותר בין האדם לקב"ה (כאשר האדם הוא כבר בעל משפחה). לגבי קרבן פסח נאמר (בא יב,כא) "משכו וקחו לכם צאן... ושחטו הפסח", "משכו ידיכם מעבודה זרה" (מכילתא שם) - בשלב זה של החיים ייתכן שיש מעשים שנעשו בעבר הדורשים תיקון. ואכן, כל רגע בחיים הוא התחלה של העתיד והמשך של העבר.

בכללות יותר: יש תקופות שבהן מתחיל אדם דברים חדשים, ויש תקופות שבהן הוא עסוק בהמשך פעולותיו בעבר. שני אלה מסמלים שני סוגים כלליים של עבודת הבורא: סוג אחד - עבודת הצדיק, העוסק בעיקר בכיבוש יעדים חדשים. הסוג השני הוא - עבודת בעל-התשובה, העוסק בעיקר בתיקון העבר. בפרטיות יותר - שני סוגי העבודה קיימים אצל כל יהודי. בבוקר, בקומו משנתו, הוא 'ברייה חדשה', המתחילה יום חדש ומתכוננת לקראת העתיד. לעומת זאת, לפני השינה הוא עושה 'חשבון נפש' על היום שחלף.

יציאת מצרים - היציאה מכל מיצר וגבול בעבודת הבורא - דורשת אפוא שתי עבודות אלה: הן התחלתם של דברים חדשים (עבודת הצדיק ב'עשה טוב') והן תיקון של פעולות ומעשים מן העבר (עבודת בעל-תשובה ב'סור מער').

(אגרות קודש כרך כו, איגרת ט'עטר)

משכו וקחו לכם צאן למשפחתכם ושחטו הפסח (יב,כא)

קרבן פסח, שהיה הכנה לגאולת מצרים, בא מן הצאן דווקא, כי בתיבה זו נרמז עניין יציאת מצרים (צאן מלשון "צאנה וראינה").

(אור-התורה - שמות, כרך א, עמ' רפה)

ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל

שתי המזוזות (יב,כב)

פעולות אלה היו חשובות מאוד ביציאת מצרים. חשיבותם גדולה גם במשמעותן הפנימית: "אזוב" - רומז לשפלות וענווה, כמאמר רז"ל (מדרש רבה) "שאתם שפלים כאזוב", "אגודת אזוב" - רמז לאחדות ישראל,

"וטבלתם בדם אשר בסף" - רמז ללימוד התורה שנמשלה לדם.
 "והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות" - על-ידי העבודה בדברים אלה זוכים להגיע למעשה האבות,
 כמאמר רז"ל (מדרש רבה) "והגעתם אל המשקוף - בזכות אברהם; ואל שתי המזוזות - בזכות יצחק ויעקב";
 והלא כך אמרו רז"ל (תנא דבי אליהו רבה פכ"ה): "כל אחד ואחד מישראל חייב לומר - מתי יגיעו מעשי
 למעשה אבותי, אברהם, יצחק ויעקב".

(אור־התורה - שמות, כרך א, עמ' שיח־שיט)

ופסח ה' על הפתח (יב,כג)

יש להבין: מה עניינה של הפסיחה על הפתח דווקא, והלוא ה' פסח על כל הבית, כפי שנאמר (להלן פסוק
 כז), "אשר פסח על בתי בני־ישראל במצרים"?
 ההסבר בזה:

פסח - רומז לגילוי אלוקות שבדרך 'דילוג', שהוא נעלה מכל מדירה והגבלה. פתח - מסמל את עבודת
 ה' בדרך של קבלת עול מלכות שמים, המהווה שער ומבוא לגילוי אלוקות.
 עבודת ה' מתחלקת (בדרך כלל) לשלושה קווים: תורה (קו האמצעי - המשקוף), עבודה (קו השמאל
 - המזווה השמאלית) וגמילות־חסדים (קו הימין - המזווה הימנית).
 "ופסח ה' על הפתח" - גילוי אלוקות נעלה זה בא על (ידי) הפתח, על-ידי קבלת עול מלכות שמים, שהוא
 ה'כלי' לגילוי זה.

(ספר המאמרים תש"ו)

ופסח ה' (יב,כג)

ופסח: ודילג (רש"י)

אדמו"ר הרש"ב נ"ע היה נוהג, בשנים הראשונות לנשיאותו, לומר פתגמים קצרים. פעם אחת אמר:
 "ופסח - ודילג". לכאורה: מאחר ש'פסח' פירושו קפיצה, מה מוסיף עוד 'ודילג'?
 אלא שבשעה שאדם קופץ, עליו לדעת מאיפה הוא קופץ ולאן הוא קופץ, ורק אחרי הקפיצה הוא יכול
 לראות ולדעת אם קפיצתו היתה למקום הראוי. הרי שלאחר 'ופסח' עדיין צריך להיות 'ודילג'...

(ספר המאמרים תש"י)

ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור (יב,כט)

וה': הוא ובית דינו (רש"י)

שם הוי' הוא בחינת חסד ורחמים; ובית דינו - דין וגבורה. במכת בכורות שמשו שתי המידות, חסד
 וגבורה, יחדיו: בכורי מצרים נהרגו ובכורי ישראל ניצלו.
 לכן היתה מכת בכורות בחצי הלילה דווקא, כי המחצית הראשונה של הלילה היא בחינת גבורה,
 והמחצית השנייה - חסד. נמצא שבחצות הלילה נפגשים ומתאחדים סוף הארת הגבורה והתחלת הארת
 החסדים, וברגע זה הם גם נחלקים. חצות לילה הוא אפוא הזמן המסוגל לחיבור החסד והגבורה, כפי שהיה
 בשעת מכת בכורות.

(תורת חיים, שמות דף קכ"ג עמ' א')

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת בא

ח' בשבט

יום שני

י' בשבט

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ זי"ע: ביום ראשון לפנות ערב, מדליקים [בכל בית, תיכף אחר (התחלת) השקיעה⁵] נר שידלק כל המעט־לעת (עד למחרת בצאת־הכוכבים⁶). אם אפשר בקל - נר של שעווה⁶.

בשעת התפילה ידלקו חמישה נרות⁷.

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום היארציית, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני - שחרית, שלישי - מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

* בימי ההילולא של רבותינו נשיאינו - אומרים תחנון⁸.

5 ע"פ ספר־המנהגים עמ' 79 בקשר ליארציית פרטי. ובנטעי גבריאל אבילות ח"ב פע"ה ס"א כתב בטעות שמנהג חב"ד להדליק לפני השקיעה.

6 ראש־יתבות: "הקיצו ורגנו שוכני עפר" (מהמכתב הנ"ל). למעשה, נר של שעוות־דבורים טהורה אינו דולק יפה (מוציא גזים רבים וכבה מהר, מלבד באבוקת־הבדלה שכולה פתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים באחו גבוה של סטיארין. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה.

7 כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה (משיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע) - ספר־המנהגים עמ' 79. וראה 'רשימות היומן' עמ' שצו 'רשימות' חוברת קפג עמ' 16), אופן מנהג זה בעבר.

8 ספר־המנהגים עמ' 16. זו הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, שהובאה ונתבארה בשיחת כ' מנחם־אב ה'ש"ת ('התוועדות' ח"א עמ' 172), ושם נמסר הטעם בשמו שהיו הזמן היותר טוב לבקש ולפעול. וביאר הרב, שחסידי פולין אין אומרים תחנון, מפני שהעלייה שביום היארציית אצל הצדיק ש'באמונתו יתִּיה' פועלת עלייה אצל כל מקושריו, אבל חסידי חב"ד שתובעים מהם פנימיות ועבודה דווקא, רוצים להעלות גם את הגוף ולטהרו, ולכן גם אז אומרים תחנון. וראה גם 'רשימות' חוברת סט עמ' 9. ובשיחת־קודש: ש"פ עקב תשי"ג ס"ד (התוועדות

ח"ט, תשי"ג ח"ג עמ' 115). ועוד.

[סדר ההכנות ליום ההילולא והנהגות יום ההילולא עצמו - נעתקו ממכתב הרבי מראש־חודש שבט תשי"א¹. שאר המנהגים סומנו בכוכבי־בתחילתם]:

בשבת־קודש שלפני היארציית ישתדלו לעלות לתורה. אם אין מספר העליות מספיק - יקראו בתורה² בחדרים שונים³, אבל לא להוסיף על מספר הקרואים.

ישתדלו שמפטיד יהיה הגדול שבחבורה - בריצוי רוב המניין - או על־פי הגורל.

בהפטרה מודפס בכמה חומשים "קרן מִצְפֹּן בָּא־בָא" (ירמיה מו, כ), וזו טעות, אלא צריך לומר "קרן מִצְפֹּן בָּא־בָא".

* יש לערוך 'קידוש' והתוועדות בשבת זו⁴.

1 אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר־המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.

2 בקשר לקריאת תיבת "קומו צאי" (יבלא) ראה במובא ב'התקשרות' גיליון שמה עמ' 9. ואולי יש כאן סיבה מיוחדת, שלא ע"פ המסורה, כגון להדגיש את החיפזון שבתִּיה זו (ראה תורה־שלימה כאן אות תקמ"ב).

3 כאשר לפחות שישה מתוכם לא שמעו קריאת התורה, קצות־השולחן סי' כה ס"ד. ואפשר אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית־חינו (עיין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע"ע המובא בפסק־יתשובות סי' קלה סק"ג. 'התפילה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות).

המאזין לקריאת התורה ובעתו להיות אחד מששת השומעים בקריאה נוספת, יכוון שלא לצאת ידי חובתו בקריאה זו (בתנאי שיש ששה מאזינים שכן יוצאים בה).

4 ויש להוסיף, שהשיבות דיום הש"ק שלפני יום ההילולא ליום ההילולא היא בהדגשה יתירה בנדו"ד שההסתלקות עצמה היתה ביום הש"ק פרשת בא - ר"ד משיחת ש"פ בא, ר' שבט ה'תשי"ב, 'תורת־מנחם - התוועדות' תשי"ב ח"א עמ' 286.

בבוקר קודם התפילה - ירים כל אחד תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה. נתינת הצדקה (בקשר עם י' שבט וכיו"ב) - שייכת גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר¹⁶.

לאחר תפילת הבוקר וחזרת הרא"ח - יקרא כל אחד פריון נפש (הנשואים - כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' שלו. ולשלחו (אם באפשרי - בו ביום) על מנת לקראותו על הציון שלו¹⁷.

במשך המעט-לעת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם¹⁸.

במשך המעט-לעת - לעשות התוועדות¹⁹.
[מכיוון שזו התוועדות הקשורה בהילולא, מהנכון לפתוח בדבר תורה של בעל ההילולא²⁰.

לקבוע שעה במשך ה'מעט-לעת' - לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו.

במשך ה'מעט-לעת' - לבקר (אלו הראויים לזה) בכתי-הכנסיות ובכתי-המדרשות אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו,

אחר התפילה (בבוקר - אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים⁹ בקול¹⁰) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכילים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה: "ר' חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש - איזה שורות בתניא¹¹, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית - יחזור חלק מהמאמר דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס עד¹²) בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה, ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

* נקבע המנהג אצל כמה וכמה ללמוד פרק מעשרים הפרקים על הסדר (גם) דשנה אחר שנה. ולאחרי שנשלמו עשרים השנים הראשונות, מתחילים עוד הפעם ללמוד בעשרים פרקים אלו, כל שנה פרק אחד, ובשנה זו - פרק כ' מהמשך¹³.

בבוקר קודם התפילה - ילמוד כל אחד לעצמו פרק תניא¹⁴, וכן לאחר [סיום המאמר שאחר] תפילת מנחה¹⁵.

(9) [מסיימים בקול רק את המשנה דמקוואות] בספר-המנהיגים עמ' 77: "הדיוק הוא לסיים הפרקים אחרי התפילה", דהיינו שאפשר ללומדם עד הסיום גם לפני-כן. רבים מהאבלים רגילים ללומדם לפני חזרת הש"ץ וכיו"ב. ויש לברר אם שייך בזה המבואר בשיחת שבת בראשית תש"ל, שאין ראוי להוסיף מאומה בתוך התפילה, ושלכן גם אמירת שיעור תהילים היא בדוקא אחרי "אך צדיקים".

(10) ספר-המנהיגים עמ' 6.
(11) י"א שהרבי נהג לומר (בשנות האבלות עכ"פ) את התיבות: "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש".

(12) ספר-המאמרים תשי"ע עמ' 111.
(13) סה"מ מלוקט ח"ב עמ' רלח, עמ' רנו הערה 23. ב'תורת מנחם - סה"מ מלוקט' לפי סדר השנה ח"ב עמ' שו, תו. וכן נהג הרבי שהמאמר דיו"ד שבת בכל שנה, היה מיוסד על הפרק האמור, ראה להלן הערה 19.

(14) נפוץ בין אנ"ש ללמוד אגה"ק סי' ז"ד, ללא הביאור. וראה אג"ק דבעל ההילולא ח"א עמ' שצ, שהורה ללמוד 'פרק כ"א' ביום ההילולא ב' ניסן אחר ערבית, את הביאור - בשחרית קודם התפילה, וקודם מנחה אגה"ק 'פרק כ"ג'.

כנראה נהגו כך מקדם ללמוד בימי היארצייט-הילולא דרבתינו נשיאינו פרק זה, במסגרת המנהג - ש"כדאי לפרסם ולחזק" - ללמוד בכל יום פרק תניא ע"פ הסדר או באופן אחר, ראה 'התוועדות' תשמ"ט ח"ג עמ' 68 (מוגה) ועמ' 75, ובכ"מ. בעמ' 75 הורה הרבי, ששיעור זה צ"ל לפני התחלת התפילה ממש, היינו גם לפני אמירת 'הריני מקבל', כלומר שתחילה למדו פרק תניא, ורק אחר-כך פתחו את ה'סידור'.

(15) כנ"ל - הביאור לאגה"ק האמורה.

(16) ספר-המנהיגים עמ' 85, עיי"ש בהערה. וכן בקשר לטף, ע"פ הוראת הרבי, ובפרט בשנים האחרונות, לשתף גם אותם בכיו"ב, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומם. (17) מס' הפקס באוהל: 1718234444.

(18) כדי להקל על הציבור, מוצעים בזה פרקים קלים יחסית:
י - יומא פ"ח; 1 - דמאי פ"ב; 2 - תענית פ"ב; 3 - חלה פ"ב; 4 - ביכורים פ"א (אפשר גם לחזור על יומא פ"ח - אג"ק כרך יז, עמ' רעא); 5 - פרה פ"ט; 6 - שבת פכ"ב; 7 - נדרים פ"ח.

(19) אצל הרבי היה הסדר בהתוועדות: מאמר חסידות, ואחר-כך סיום מסכת (ראה שיחת מוצש"ק י' שבט תשל"ס"ז). בעת ההתוועדות של י' שבט בכל שנה, נהג הרבי לומר מאמר המתחיל בפסוק 'באתי לגני'. בכל שנה נהג הרבי לבאר פרק אחד בהמשך ההילולא לפי הסדר. תשי"א-תשל"ל. תשל"א-תשי"ג וכו'. הרבי ביאר את הפרק בפרטיות, בצירוף ביאורים מתורתו של כל אחד מרבתינו נשיאינו, מהבעש"ט ואילך (ראה 'כפר חב"ד' גיליון 795 עמ' 24).

(20) שיחת כ' מנחם-אב תשל"א בתחילתה.

לג' תמוז, 'התקשרות' סוף גיליון תשע"ח.

יום שלישי

י"א בשבט

"בדרורו של נשיא דורנו גופא, ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות - שלושה שלבים: (א) יום העשירי לחודש אחד-עשר (י"ד שבט ת"ש) - סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דיין. (ב) היום למחרתו - יום אחד-עשר לחודש אחד-עשר (היום השלם הראשון לאחר ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי-עשר (תשי"א)²² - כאשר החלה המשך וחידוש של תקופה חדשה ו"נתלו המאורות"²³ של הדרור השביעי מאדמו"ר הזקן (או הדרור התשיעי מהבעל-שם-טוב). (ג) התקופה שלאחר ההסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר [הרבנית חיה מושקא] ביום כ"ב לחודש אחד-עשר (כ"ב שבט תשמ"ח)²⁴.

יום שישי

יד בשבט

סוף זמן קידוש-לבנה²⁵ לכתחילה: כל ליל ש"ק, ט"ו בחודש (ולכן)²⁶ יש להשתדל לקרשה על-כל-פנים אור ליום שישי).

22 "ראה ספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 255 הערה 99."

23 "ראה לעיל [ספר-השיחות תשנ"ב] ח"א עמ' 293-5."

24 כל הקטע (תרגום מאידיש) מספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 348 (כולל שתי ההערות הקודמות).

25 לוח כולל-חב"ד.

26 כיוון שאין מנהגו כלל לקדשה בליל שבת ויוס-טוב (ראה רמ"א סי' תכו ס"ב ונו"כ. שער הכולל ר"פ לג. רשימת הגה"ח הרב יעקב לנדא ז"ל ב'כפר חב"ד' גיליון 986 עמ' 35).

להודיע ולהסביר תקנתו על-דבר אמירת תהילים, לימוד חומש עם פירוש - ובמקומות המתאימים - גם על-דבר לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה.

- אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות.

במשך המעט-לעת - לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי - ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לבאר להם את אשר תבע מהם, והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף-סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסוגלת הנוער.

מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו.

הליכה לאוהל:

* "שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר... שקודם ההליכה על ציון ואוהל - נוהגין שאין אוכלין, אבל שותים"²¹.

[כמה מהנהגות הרבי ב'אוהל' נדפסו ב'לוח השבוע'

21 ספר-המנהגים שם, וש"נ. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו עמ' רפב. והכוונה לא רק להקפיד שלא לאכול בגלל האמור בזהר שאין ללכת שמה ללא תענית [ופ"א אמר הרבי לאחד התמימים שאכל לפני שהלך לאוהל: "א רחמנות אויף דיר" - יומן תש"י, נספח ל'שיחות קודש - תש"י' החדש עמ' 226], אלא גם להקפיד לשתות תחילה (וכן הקפיד הרבי), כדי שלא להיות בכלל "מרעיב עצמו ולן בבית-הקברות" (ראה גם בגשר-החיים ח"א ס"ע שז, ובנטעי-גבריאל הל' אבילות ח"ב עמ' תרכ"ג. בנטעי-גבריאל שם כתב, שלכן נמנע הרבי מלבקר באוהל ביום התענית). וע"ע דיון בזה ב'התקשרות' גיליון תיב עמ' 19.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש